

Unit – II
Pre service and In-Service
Teacher Education
सेवापूर्व व सेवांतर्गत शिक्षक शिक्षण

2.1 Pre-service and in-Service Teacher Education- Concept, Meaning, Need & Nature.

Pre-service Teacher Education सेवापूर्व शिक्षक शिक्षण

➤ Concept

Pre-service teacher education means, education of teachers before they enter into service as teacher. In Pre-service teacher education programme, teaching practice goes side by side, while getting theoretical knowledge.

सेवापूर्व शिक्षक शिक्षण म्हणजे, शिक्षक म्हणून सेवेत येण्यापूर्वी शिक्षकांचे शिक्षण. सेवापूर्व शिक्षक शिक्षण कार्यक्रमात, सैद्धांतिक ज्ञान मिळवत असतानाच अध्यापनाचे प्रशिक्षण दिले जाते.

➤ Need

The need for pre-service teacher education can be explained on the basis of the following points. सेवापूर्व शिक्षक शिक्षणाची गरज पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करता येईल.

- Knowledge of teaching-learning process अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेचे ज्ञान
- Knowledge of psychological theories and principles मानसशास्त्रीय सिद्धांत व तत्त्व यांचे ज्ञान
- Knowledge of planning in education system शिक्षण प्रणालीतील नियोजनाचे ज्ञान

- Knowledge of extracurricular programs अभ्यासपूरक कार्याक्रमांचे ज्ञान
- To develop the skills required for the teaching profession
शिक्षकी पेशास आवश्यक कौशल्ये विकसित करण्यासाठी
- To develop guidance and counselling skills मार्गदर्शन व समुपदेशनाचे कौशल्य विकसित करण्यासाठी
- Human resource development capacity मानव संसाधन विकास क्षमता

➤ **Nature**